

Оцінювання результатів навчання здобувачів освіти в мистецькій освітньої галузі

Галина ВОРОНІНА, доцент кафедри освітнього
менеджменту та виховання, кандидат
педагогічних наук

Розбудова системи загальної середньої освіти є одним із пріоритетів розвитку Української держави. Незважаючи на виклики повномасштабного вторгнення РФ, реалізація реформи НУШ набуває не тільки обертів, але й перезавантаження реформи НУШ і нових підходів до організації шкільної освіти. Л. Гриневич наголошує, що сутність реформи «Нова українська школа» – перехід від навчання, базованого на передачі знань, до навчання, базованого на формуванні компетентностей.

Сучасні підходи до освіти зосереджуються на активному залученні учнів і учениць до процесу навчання, яке має бути не лише інформативним, але й практичним, орієнтованим на реальні потреби та досвід тих, хто навчається.

Сучасна школа має допомогти становленню особистості, яка володіє такими найважливішими якостями, як ініціативність, здатність творчо мислити та знаходити нестандартні рішення, виявляти готовність до самоосвіти протягом усього життя.

Глобалізація та швидкі технологічні зміни потребують перегляду оновлення підходів до викладання мистецтва в сучасній освіті.

У світі, де цифровізація, автоматизація та штучний інтелект трансформують традиційні професії, саме творче мислення залишається однією з переваг людини. В українському контексті, де суспільство переживає глибокі трансформації, пов'язані з війною та інтенсивним розвитком власної культурної ідентичності, мистецька галузь у закладах загальної середньої освіти має бути платформою для культурного відновлення, формування суб'єктності, укорінення в українській ідентичності й водночас відкритості до світу.

Мистецька освітня галузь формує мислення, що вирізняється гнучкістю, інноваційністю та критичністю – ключовими якостями, які забезпечують не лише здатність адаптуватися до майбутніх викликів, а й активну участь у культурному, соціальному та громадянському житті. Уроки мистецтва мають стати потужним інструментом розвитку естетичних смаків, критичного мислення та творчих здібностей учнів.

Варто зауважити, що навчання мистецтва в закладах загальної середньої освіти сприяє формуванню:

- культурної ідентичності та відкритості до інших культур;
- навичок міжособистісного діалогу та співпраці;
- здатності мислити нестандартно, працювати з багатозначністю та символами;
- вміння розпізнавати власні емоції та емоції інших, а також здійснювати емоційну регуляцію;
- навичок самовираження та соціального залучення;
- вміння інтерпретувати мистецькі повідомлення й осмислювати культурні феномени;
- досвіду співтворення та колективної рефлексії.

Метою базової середньої освіти є розвиток природних здібностей, інтересів, обдарувань учнів, формування компетентностей, необхідних для їх соціалізації та громадянської активності, свідомого вибору подальшого життєвого шляху та самореалізації, продовження навчання на рівні профільної освіти або здобуття професії, виховання відповідального, шанобливого ставлення до родини, суспільства,

навколишнього природного середовища, національних і культурних цінностей українського народу.

Мета мистецької освітньої галузі полягає в цілісному розвитку успішної особистості учня у процесі освоєння мистецьких надбань людства; усвідомлення власної національної ідентичності в міжкультурній комунікації; формування компетентностей, необхідних для художньо-творчого самовираження; розкриття креативного потенціалу, залучення до культурних процесів в Україні.

Усвідомлюючи кінцеву мету, тобто **результати навчання, яких потрібно прагнути**, учительству слід розуміти, що саме вони є пріоритетами у навчанні, тому у своїй педагогічній діяльності важливо визначати їх для досягнення поставлених цілей.

Результати навчання – це знання, уміння, навички, ставлення, цінності, набуті в процесі навчання, виховання та розвитку, які можна ідентифікувати, спланувати, виміряти й оцінити та які особа здатна продемонструвати після завершення освітньої програми на кожному рівні (циклі) загальної середньої освіти.

Так, пропонуємо, шановні колеги, подивитися на картинки та поміркувати. Перед вами, наприклад, рисунок 1 і 3. Ми бачимо склянку води й аркуш паперу. А задля того, щоб отримати склянку льоду, ми знаємо, що треба знизити температуру, поставити склянку в холодильник; а для того, аби отримати паперову кульку, треба зім'яти папір (тобто ми спланували наші дії, застосовували певні знання, уміння, навички, добрали відповідні ресурси, які допомогли досягти максимально ефективного результату. Разом із тим ми думали, спостерігали, оцінювали ситуацію, зіставляли свої уявлення про результат із тим, чого досягли. Приблизно за такою схемою мислення дитини має діяти вчитель, готуючись до уроку та підбираючи завдання, що відповідають очікуваним результатам ДСБСО.

Результати навчання мистецької освітньої галузі окреслено в Державному стандарті базової середньої освіти. Вони привертають увагу до головного: чого саме учні й учениці можуть і мають навчитися на уроках мистецтва, щоб потім застосовувати набуті знання у власному житті, зокрема орієнтуватися в мистецтві, спостерігати, відчувати, думати, розуміти, творити, оцінювати мистецтво й мистецькі явища, що їх оточують, усвідомлювати, як вони впливають на особистість. Водночас особистості, що зростає, важливо розуміти власні можливості й використовувати їх у повсякденному житті та плануванні майбутнього.

Ураховуючи це, учитель має пріоритезувати формування умінь чи якостей (результатів) у навчанні та вміти добирати відповідні ресурси, які будуть максимально ефективними для досягнення цих результатів, тобто застосовувати зворотний дизайн у плануванні навчальної діяльності учнівства. Такий підхід спонукає педагога зосередитися на навчальних цілях і вимагає поетапного мислення: від довгострокової мети до проміжних «малих» цілей, які поступово приведуть до бажаних змін, що створює набір взаємопов'язаних результатів і тактичних кроків на шляху до запланованого результату. І тоді кінцевим результатом стають досягнення учнів / учениць, а не обсяг матеріалу, який вони вивчають.

Список використаних джерел

1. Державний стандарт базової середньої освіти, затверджений постановою Кабінету Міністрів України за № 898 від 30.09.2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/898-2020-%D0%BF#Text>
2. Основне про Нову українську школу для вчителя – тренінг Лілії Гриневич. URL: <https://reosvita.org/novyny/osnovne-pro-novu-ukrayinsku-shkolu-dlya-vchytelya-trening-liliyi-grynevych/>

I. Загальний огляд нормативно-правової бази оцінювання результатів навчання для мистецької освітньої галузі

(особливості галузі, нормативні підстави, критерії оцінювання за освітньою галуззю, до якої модельної навчальної програми розроблено приклади завдань, чи вони є універсальними).

З метою визначення сильних аспектів української освіти Міністерство освіти і науки України розробило концепції освітніх галузей, які допоможуть зробити навчання сучаснішим і практико орієнтованим. Концепції надають учительству можливість цілісно простежити те, що учні й учениці вивчають з 1 до 12 класу, та знайти ефективні інструменти викладання.

Мистецька освітня галузь є визначальною в процесі формування внутрішньо вмотивованої, культурно свідомої особистості, яка не просто споживає змісти, а створює їх як активний учасник / активна учасниця екосистеми культури.

Так, мистецтво, як один із фундаментальних способів пізнання світу, сприяє розвитку творчості, креативного мислення, естетичного сприйняття та здатності до критичного осмислення різних видів мистецтва, забезпечує розвиток культурної компетентності, допомагає учням / ученицям сформувати своє ставлення до різних культурних феноменів. На уроках діти вчать інтерпретувати мистецтво та співіснувати з ним, що створює умови для самоусвідомленості та розвиває здатність розуміти інших.

Досвід упровадження концептуальних засад мистецької освітньої галузі в Новій українській школі дозволяє простежити реалізацію мети для кожного циклу освіти, що наведено в таблиці 1.

Таблиця 1

Мета мистецької освітньої галузі для кожного циклу освіти

Початкова освіта	
1–2 клас (адаптаційно-ігровий цикл)	3–4 (основний цикл)
—пізнає українське та зарубіжне мистецтво в його різноманітних формах, виявляє інтерес до культури, традицій і мистецької спадщини, розрізняє види мистецтва та їхні засоби виразності; —створює прості художні образи, експериментує з формою, кольором, ритмом, рухом, звуком, застосовує знайомі техніки та матеріали для вираження власних емоцій і думок; —виявляє естетичне ставлення до навколишнього світу, помічає красу у звичних речах, бере участь в естетичному оформленні навчального простору та	—усвідомлено пізнає українське та зарубіжне мистецтво, розпізнає стилі, жанри, образи, виявляє інтерес до мистецької спадщини та культурного розмаїття; —розпізнає загальну специфіку мови мистецтва різних видів (музика, живопис, театр, хореографія тощо), характерні риси й основні засоби художньої виразності, зокрема мелодію, кольорову гаму, ритм, динаміку, композицію, і пояснює їхню роль у передачі змісту й настрою мистецького твору; —застосовує різноманітні художні засоби та техніки для створення власних творчих робіт, самостійно обирає матеріали та форми

художньому переосмисленні побаченого; —виявляє емоційно-ціннісне ставлення до мистецьких творів, розмірковує над їхнім змістом, ділиться враженнями, використовує як вербальні, так і невербальні способи вираження; —презентує власні творчі роботи в доступній формі, висловлює прості судження щодо результатів діяльності та відчуває гордість за власні досягнення; —взаємодіє з іншими через мистецтво, дотримується правил спільної творчості, розвиває навички співпраці, толерантного спілкування й підтримки одне одного; —усвідомлює, як мистецтво впливає на настрій і внутрішній стан, вчиться обирати види творчості, які сприяють самовираженню, емоційному балансу й життєвій стійкості.	вираження відповідно до задуму; —пропонує власне тлумачення змісту мистецьких творів, висловлює власні міркування про побачене й почуте, виявляє емоційне ставлення до художніх образів; —реалізовує творчі проекти, поєднує різні види мистецтва в інтегрованій діяльності, ураховує національний контекст у власному мистецькому висловленні; —репрезентує результати власної творчості в усній, візуальній або перформативній формі, аргументує свій задум, аналізує успіхи й труднощі в роботі; —працює в команді над мистецькими завданнями, дотримується правил культурної взаємодії, виявляє ініціативу, взаємоповагу й здатність до творчої співпраці; —усвідомлює значення мистецтва для особистого розвитку та емоційного благополуччя, обирає улюблені види творчої діяльності для самовираження, формує художній смак і відкритість до культурного досвіду.
---	---

Базова середня освіта

5–6 класи (адаптаційний цикл)	7–9 класи (базове предметне навчання)
—усвідомлено пізнає українське та зарубіжне мистецтво, розрізняє основні стилі, жанри й види, аналізує культурно-історичний контекст творів; —інтерпретує художні образи в різних видах мистецтва, виявляє власне розуміння змісту, спираючись на асоціації, емоційні враження та набуті знання; —розвиває художньо-образне та асоціативне мислення, створює творчі роботи, самостійно добираючи художні засоби й техніки відповідно до ідей; —виявляє емоційно-ціннісне ставлення до мистецтва, розмірковує над морально-етичними, національними й культурними смислами мистецьких творів; —використовує елементи міжвидової інтеграції у власній творчості (поєднує звук, образ, слово, рух), створює прості мистецькі проекти; —комунікує через мистецтво — висловлює думки про твори, презентує	—поглиблено пізнає українське та зарубіжне мистецтво, розрізняє художні напрями, стилі, жанри й види, розуміє культурно-історичні контексти мистецьких творів; —інтерпретує художні образи, виявляє власне бачення змісту й форми, аналізує авторський задум, настрої і символіку; —створює власні мистецькі висловлювання, виявляючи самостійність у доборі художніх матеріалів, технік і форм, реалізує творчі ідеї в індивідуальних і колективних проєктах; —розвиває художньо-образне й асоціативне мислення, експериментує з формою, поєднує традиційні та сучасні засоби творчості, осмислює результати своєї діяльності; —виявляє емоційне й ціннісне ставлення до мистецтва, формує власну естетичну позицію, здатність до рефлексії та критичного осмислення мистецьких творів; —використовує мистецтво як засіб

результати творчості, спілкується з однокласниками / однокласницями в межах спільних художніх завдань; —застосовує інформаційно-цифрові інструменти у пошуку, створенні та представленні мистецького контенту, орієнтується в культурному просторі; —усвідомлює роль мистецтва у власному житті, національній культурі та міжкультурному спілкуванні, виявляє здатність до самовираження, креативності та рефлексії.	усвідомленого самовираження, емоційного балансу, міжособистісної взаємодії та міжкультурного діалогу; —застосовує інформаційно-цифрові технології в процесі мистецької діяльності, створює та поширює культурний контент відповідально й етично; —усвідомлює роль мистецтва в збереженні й розвитку національної культурної спадщини, формує відчуття причетності до культури України як частини світового мистецького простору.
Профільна середня освіта	
10 клас (профільно-адаптаційний цикл)	11–12 класи (профільний цикл)
—має інтерес до пізнання мистецтва різних епох, культур і напрямів, аналізує взаємозв'язки між мистецтвом, історією, філософією та суспільством; —інтерпретує художні образи на глибшому смислому рівні, застосовує поняттєвий апарат для аналітичного розгляду мистецьких творів у різних видах мистецтва; —створює авторські мистецькі висловлювання, самостійно вибирає форми, засоби та стилі відповідно до задуму, виявляє ініціативу, гнучкість і креативність; —рефлексує над естетичними, моральними, соціальними та національними смислами мистецтва, формує особисту художню позицію, розвиває стійке ціннісне ставлення до культури; —використовує інформаційно-цифрові технології в процесі художнього творення, аналізу й репрезентації власних робіт, відповідально ставиться до авторства та джерел; —застосовує мистецтво як засіб самовираження, міжособистісного спілкування та міжкультурної комунікації, бере участь у культуротворчій діяльності; —усвідомлює мистецтво як чинник формування національної ідентичності, громадянської свідомості, здатності до співпереживання й розуміння багатоманітного світу; —розглядає мистецтво як можливий складник професійного вибору, оцінює його роль у власному житті та житті суспільства.	

Як бачимо, освітній поступ у мистецькій галузі базується на принципі поетапного розгортання досвіду учнівства та створенні умов для розвитку його світогляду. Теми, які вивчають на різних рівнях, повертаються на новому етапі розвитку, що дозволяє поступово поглиблювати зміст і ускладнювати способи його осмислення, що сприяє формуванню креативного мислення, а також забезпечує сталість у набутті мистецьких компетентностей.

Навчальний процес орієнтований не лише на розвиток творчих здібностей, а й на розуміння мистецтва як феномену, пов'язаного з національними, історичними, соціальними та культурними контекстами. Застосування візуальної практики, ігрових методів, дослідження та рефлексії дозволяє учням / ученицям поступово переходити від емоційного і чуттєвого сприйняття до усвідомленого та міждисциплінарного аналізу мистецьких явищ.

Пропонуємо розглянути особливості викладання мистецької освітньої галузі в таблиці 2.

1–4 класи, 6–9 років:	–Учні / учениці вчаться спостерігати, наслідувати, опановують базові техніки. –Важливу роль відіграє демонстраційний стиль викладання, учитель / учителька є провідником / провідницею, джерелом знання. –Підтримується ігровий підхід, візуальне сприйняття, розвиток моторики, сприйняття ритму та кольору.
5–7 класи, 10–12 років:	–Учні / учениці поступово переходять до експерименту та варіацій у межах запропонованих тем. –Учитель / учителька стає ментором / менторкою, який / яка підтримує процес дослідження. –З’являється критичне ставлення до результату, навички аналізу, початки діалогу.
8–9 класи, 13–14 років:	–Учні та учениці самостійно обирають теми, засоби, техніки, формують власні висловлювання. –Навчання має проєктний характер, формується спільна творча практика. –Роль учителя / учительки – фасилітатор / фасилітаторка діалогу, обговорення, співмислення.
10–12 класи, 15–17 років:	–Учні та учениці є авторами повноцінних мистецьких проєктів. Робота орієнтована на дослідження тем, самостійне планування, публічну презентацію. –Учитель / учителька є ментором / менторкою, експертом-консультантом / експертом-консультанткою, провідником / провідницею у творчу індустрію.

Такий підхід дає змогу розгорнути повноцінну траєкторію мистецького розвитку учнів і учениць: від захоплення й наслідування до свідомого авторства, що відповідає цілям мистецької галузі в сучасній освіті.

Глибоке розуміння цілей та особливостей викладання предметів мистецької освітньої галузі створює підстави для формулювання обов’язкових результатів навчання учнів, що відображено в Державному стандарті базової середньої освіти. Учитель має усвідомити: **якщо раніше види діяльності учнів визначав зміст, який педагоги мали донести, то нині їх треба планувати для досягнення та перевірки груп результатів (ГР).**

Групи навчальних результатів (ГНР) – це логічно об’єднані групи очікуваних результатів навчання, визначені в Державному стандарті, які вчитель оцінює окремо для відстеження прогресу учнів

У додатку 20 ДСБСО вказано десятки орієнтирів для кожного випадку мистецької освітньої галузі. Для цілісності та спрощення роботи вчителя їх об’єднано в групи, щоб узагальнити учнівський поступ і вивести лише три-чотири семестрові оцінки відповідно до цих груп результатів, тобто педагог не оцінює всі ці десятки конкретних результатів, не має потреби виставляти десятки оцінок.

Тож, **групи результатів навчання учнів охоплюють споріднені загальні результати та мають певну ієрархію:** низка конкретних результатів утворює загальний результат, а споріднені загальні результати об’єднано в групи. Кожна група результатів у стандарті має певний номер. Методичні особливості роботи з групами результатів навчання в мистецькій освітній галузі базуються на відмінностях у їх змісті та функціях. У Державному стандарті базової середньої освіти зазначено 4 групи результатів.

1. пізнають різні види мистецтва, інтерпретують художні образи, набувають досвіду емоційних переживань, розвивають ціннісне ставлення до мистецтва;
2. формують художньо-образне, асоціативне мислення під час творчої діяльності в різних видах мистецтва;
3. пізнають себе через взаємодію з різноманітними мистецькими об'єктами, розвивають емоційний інтелект;
4. використовують інформаційне середовище у власній творчості та художній комунікації

У Положенні про оцінювання три групи результатів:

1. Пізнання мистецтва, художнє мислення.
2. Художньо-творча діяльність, мистецька комунікація.
3. Емоційний досвід, художньо-естетичне ставлення.

Як бачимо, у кожному з груп результатів (ГР) інтегрована робота з цифровими застосунками та медіатекстами. Таким чином, четверта група результатів, яка має тісний зв'язок з усіма іншими групами, знайшла своє відображення в їх змісті. Кожна з трьох груп розкриває певний аспект мистецької діяльності учнівства, а саме: опанування програмового матеріалу та здобуття знань у I групі, мистецьку комунікацію через практичну діяльність у II групі, розвиток емоційного інтелекту та формування цінностей у III групі. Відповідно до зазначеної специфіки цих груп маємо можливість добирати такі форми роботи на уроці та види діяльності, які би допомогли вчителю **оцінити** досягнення учнівством означених результатів навчання.

Пам'ятаємо, що об'єктами оцінювання є результати навчання учнів / учениць. **Оцінювання в НУШ** – це не просто виставлення оцінок, а цілісний процес аналізу й підтримки розвитку учня. Учителі оцінюють не лише результати навчання, але й сам процес здобуття знань, умінь, навичок і формування компетентностей. **Основна мета такого оцінювання** – забезпечити повноцінний розвиток особистості учня, його здатності до критичного мислення, самооцінювання та самовдосконалення.

Оцінювання – це певна фіксація результату, який показала дитина на певному етапі навчання **відповідно** до інструментів, що допомагають розуміти, чи в правильному напрямі ми рухаємося, чи доречними є наші педагогічні інструменти.

Нові критерії для 5–7 класів, затверджені наказом МОН України № 1093 від 2 серпня 2024 року, акцентують на результативному, описовому та компетентнісному підходах і допомагають учителю всебічно оцінювати розвиток учнів, стимулювати особистісний поступ здобувачів освіти та створювати комфортне, мотивуюче навчальне середовище. Важливо пам'ятати, що головною метою оцінювання є підтримка й заохочення учнів до подальшого розвитку та навчання

Основні функції оцінювання:

- формувальна (забезпечує відстеження динаміки навчального поступу);
- констатувальна (забезпечує встановлення рівня досягнення результатів навчання);
- діагностувальна (надає інформацію про стан досягнення результатів навчання, наявність навчальних утрат, причини виникнення утруднень);
- коригувальна (надає змогу вчителю відповідним чином адаптувати освітній процес);
- орієнтувальна (надає змогу відстежити динаміку формування результатів навчання та спрогнозувати їх розвиток);
- мотиваційно-стимулювальна (активізує внутрішні й зовнішні мотиви до навчання);
- розвивальна (мотивує до рефлексії та самовдосконалення);
- прогностична (ставить цілі навчання на майбутнє);
- виховна (сприяє вихованню в учнів свідомої дисципліни, наполегливості в роботі, працьовитості, почуття відповідальності, обов'язку).

Здійсненню ефективного оцінювання вчителю допоможуть відповіді на ключові запитання:

Для чого оцінюємо?	- Щоб мати постійний зворотний зв'язок із учнями щодо їхнього навчального поступу; - щоб підтримувати учнів у навчальному поступі та позитивній поведінці; - щоб визначити наявний рівень компетентності учнів, рівень досягнення ними вимог державних стандартів.
Коли оцінюємо?	- Постійно, але це не тотожне поурочному виставленню оцінок; - формувальне оцінювання здійснюємо повсякчас, надаючи учням зворотний зв'язок та допомогу в подальшому навчальному поступі; - підсумкове оцінювання проводимо періодично: після вивчення певної теми, по завершенні семестру, навчального року, за окремими видами діяльності.
Як оцінюємо?	- З урахуванням принципів оцінювання; - на засадах компетентнісного підходу, тобто завдання мають бути практико-орієнтованими, розробленими в контекстах, наближених до життя учнів, їхньої субкультури, ситуацій, з якими вони щоденно стикаються; - із залученням учнів як активних учасників цього процесу: діти мають розуміти критерії, брати участь у розробленні їх для окремих завдань, здійснювати само- та взаємооцінювання; - без будь-яких упереджень і безпідставних очікувань щодо учнівських досягнень.

Основними видами оцінювання результатів навчання учнів і учениць є **формувальне оцінювання, підсумкове оцінювання та державна підсумкова атестація.**

формувальне	оцінювання для навчання
	оцінювання як навчання
підсумкове	оцінювання результатів навчання

Формувальне оцінювання або ж оцінювання для навчання – це:

– підхід, який акцентує увагу на тому, як учень чи учениця досягають результатів,
– система з величезною кількістю методів і прийомів, мета яких – скорегувати діяльність як учня, так і педагога для покращення результатів навчання.

Основна мета – підтримка дітей у процесі навчання, допомога в розумінні власного прогресу та визначення напрямів для вдосконалення.

Переваги:

– учні та учениці краще розуміють свої сильні та слабкі сторони.
– зменшується страх перед помилками, оскільки увага зосереджена на процесі навчання.
– створюється мотивація до саморозвитку.

Формувальне оцінювання триває під час навчального процесу та не передбачає фіксації рівнів навчальних досягнень у вигляді цифр чи балів. Цей вид оцінювання дає змогу дійти висновку щодо особистісного розвитку учня / учениці, відстежити його / її навчальний поступ, процес здобуття навчального досвіду як основи компетентності. Тобто результати формувального оцінювання свідчать про опанування здобувачем / здобувачкою

освіти певних умінь і навичок. Зауважимо, що формувальне оцінювання можуть здійснювати не лише вчитель / вчителька, а й інші учні / учениці. Не менш важливим видом формувального оцінювання є самооцінювання здобувача / здобувачки освіти. Результати формувального оцінювання відображають реальний учнівський навчальний досвід і можуть бути зафіксовані через спостереження за навчально-пізнавальною діяльністю, приклади учнівських робіт, портфоліо навчальних досягнень тощо.

Підсумкове оцінювання здійснюється з метою співвідношення фактичних результатів навчання, яких досягли здобувачі освіти, з обов'язковими / очікуваними результатами навчання, визначеними Державним стандартом / освітньою програмою за певний період навчання.

Види підсумкового оцінювання;

– Семестрове – передбачає оцінювання груп результатів та загальну оцінку за кожен предмет / інтегрований курс. Загальна оцінка за предмет виставляється на основі оцінювання загальних груп результатів.

– Річне – виставляється за результатами двох семестрових оцінок, з урахуванням динаміки особистих досягнень учня / учениці протягом року. Здійснюються за системою оцінювання, визначеною законодавством

За потреби, для отримання інформації щодо рівня досягнення очікуваних результатів навчання учнями, визначених в окремому елементі навчальної програми (тема / розділ тощо), здійснюється тематичне оцінювання. ***Тематичне оцінювання не є обов'язковим.***

Частотність і процедури проведення оцінювання, а також види діяльності, результати яких підлягають оцінюванню, визначають педагогічні працівники з урахуванням дидактичної мети, особливостей змісту навчального предмета / інтегрованого курсу та з урахуванням етапу опанування програмового матеріалу та етапу досягнення очікуваного результату навчання.

Проведення підсумкового оцінювання залежить від стратегії та тактики побудови освітнього процесу кожним учителем. Можливі різні ситуації:

- наприкінці вивчення окремої теми (тематичне оцінювання за групами результатів);
- після вивчення кількох тем;
- під час вивчення теми/розділу, причому можуть оцінюватися окремі групи результатів;
- у кінці семестру за всіма групами результатів.

ДПА передбачає оцінювання відповідності результатів навчання учнів, які завершили здобуття базової середньої освіти, вимогам Державного стандарту. Особливості проведення, вимоги до змісту та критерії оцінювання державної підсумкової атестації МОН визначає в установленому законодавством порядку.

Список використаних джерел

1. Групи результатів у НУШ: інструкція для вчителів із прикладами. URL: <https://justclass.com.ua/blog/grupy-rezultativ-u-nush-instrukciya-dlya-vchyteliv-iz-prykladamy/>
2. Наказ Міністерства освіти і науки України від 20 серпня 2025 р. № 1163 «Про затвердження концептуальних засад освітніх галузей та дорожньої карти реалізації концептуальних засад освітніх галузей на 2025-2030 роки». URL: <https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennia-kontseptualnykh-zasad-osvitnikh-haluzei-ta-dorozhnoi-karty-realizatsii-kontseptualnykh-zasad-osvitnikh-haluzei-na-2025-2030-roky>
3. Терещенко В., Панченков А., Алгольм М., Лінник О. Мистецтво об'єктивного оцінювання в НУШ. Оцінювання навчальних досягнень учнів з української мови як державної в класах (групах) з навчанням мовами корінних народів і національних меншин на засадах Нової української школи. Київ: ТОВ "Видавництво "ЮСТОН", 2024. 352с. URL: file:///C:/Users/ThinkPad/Downloads/mystecztvo_oczinyuvannya_v_nush_posibnyk-1.pdf
4. Оцінювання в НУШ: путівник для батьків. URL: https://drive.google.com/file/d/1fBr4qSwglvjUBkustl_bZzxrhugiRjYv/view

5. Поняття про сприймання. Класифікація сприймання. Мимовільне та довільне сприймання. Ілюзії сприймання. Особливості сприймання. Предметність. Структурність. Цілісність. Константність. Апперцепція. URL: <https://vseosvita.ua/library/ponatta-pro-sprijmanna-klasifikacia-sprijmanna-mimovilne-ta-dovilne-sprijmanna-iluzii-sprijmanna-osoblivosti-sprijmanna-predmetnist-strukturnist-cilis-504155.html>
6. Чому важливо розвивати емоційний інтелект і емпатію. URL: <https://naurok.com.ua/post/chomu-vazhливо-rozvivati-emociyniy-intelekt-i-empatiyu>
7. Детальний тест на емоційний інтелект. від IDRLabs International. URL: <https://www.idrlabs.com/ua/global-eq/test.php>
8. Помилка – друг навчання: три способи зменшити учнівський страх. URL: <https://osvitoria.media/experience/pomyilka-drug-navchannya-try-sposoby-zmenshyty-uchnivskyj-strah/>
9. Здружити дітей 1 вересня: 16 ігор для уроків онлайн та офлайн. URL: <https://osvitoria.media/experience/podruzhyty-ditej-pershoho-veresnya-16-igor-dlya-onlajn-ta-oflajn-urokiv/>
10. Наказ Міністерство освіти і науки України № 1093 від 02.08.2024 року «Про затвердження рекомендацій щодо оцінювання результатів». URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/uploads/public/66a/ca0/d35/66aca0d35fbf4463777818.pdf>
11. Оновлене оцінювання в НУШ: покрокова інструкція для вчителя (5–7 класи). URL: https://educationpakhomova.blogspot.com/2025/07/57.html#google_vignette
12. Оцінювання результатів навчання учнів 5-9 класів. URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/news/2024/10/03/otsinyuvannya-rezultativ-navchannya-uchniv-5-9-klasiv-2024-osnova.pdf>

II. Компетентнісний потенціал мистецької освітньої галузі на рівні базової середньої освіти.

Сучасне навчання, мистецьке зокрема, ґрунтується на засадах особистісно зорієнтованого і **компетентнісного** підходів.

Компетентнісний підхід, за визначенням О.Пометун, – це спрямованість освітнього процесу на формування й розвиток ключових (базових, основних) і предметних компетентностей особистості. Результатом такого процесу є сформованість загальної компетентності людини, що є сукупністю ключових компетентностей, інтегрованою характеристикою особистості.

Ключові компетентності – ті, яких кожен /кожна потребує для особистої реалізації, розвитку, активної громадянської позиції, соціальної інклюзії та працевлаштування, які здатні забезпечити особисту реалізацію та життєвий успіх протягом усього життя. Усі ключові компетентності важливі, усі вони тісно переплітаються та поєднуються між собою, кожна з них сприяє успішному життю в суспільстві, усі вони можуть застосовуватися в багатьох контекстах і в різних комбінаціях. Для всіх ключових компетентностей спільними є універсальні навички або «наскрізні вміння», необхідні для ефективного впровадження навчання НУШ. Вони пронизують усі дисципліни та забезпечують учнівство універсальними навичками для успішного подальшого життя.

Компетентнісний підхід допомагає відійти від:

- традиційного предметного навчання, від простої трансляції та засвоєння знань (інформації);
- селективної, дворівневої системи оцінювання (знає – не знає);
- примусових форм організації навчальних занять (подібно конвеєрному способу організації праці);
- авторитарного, ієрархічно організованого способу взаємодії в системі учень – учитель.

Компетентнісний потенціал мистецької освітньої галузі полягає у формуванні ключових компетентностей на основі розвитку вмінь, ставлень і базових знань.

Структурні компоненти компетентнісного потенціалу освітнього процесу можна розглянути в таблиці 3.

Таблиця 3

Предметні компетентності	Ключові компетентності	Наскрізні змістові лінії	Базові знання
✓ читати з розумінням, ✓ висловлювати власну думку усно і письмово, ✓ критично та системно мислити, ✓ діяти творчо, ✓ виявляти ініціативність, ✓ здатність логічно обґрунтувати позицію, ✓ конструктивно керувати емоціями, ✓ оцінювати ризики, ✓ приймати рішення, ✓ розв'язувати проблеми.	✓ Вільне володіння державною мовою ✓ Математична компетентність ✓ Компетентності в галузі природничих наук, техніки і технологій ✓ Інноваційність ✓ Екологічна компетентність ✓ Інформаційно-комунікаційна компетентність ✓ Навчання впродовж життя ✓ Громадянські та соціальні компетентності ✓ Культурна компетентність ✓ Підприємливість та фінансова грамотність	✓ Екологічна безпека та сталий розвиток; ✓ Громадянська відповідальність; ✓ Здоров'я і безпека; ✓ Підприємливість та фінансова грамотність	✓ Проект ування ✓ Основ и графічної грамотності ✓ Технології виготовлення виробу ✓ Оцінювання і презентація результатів ✓ Декоративно-ужиткове мистецтво ✓ Сучасна техніка і технології ✓ Самозарадність у побуті

Головне завдання сучасного педагога – допомогти учням і ученицям не просто здобути знання, а розвинути компетентності, які будуть актуальними протягом усього життя. Такий підхід готує учнів і учениць до змін, дає їм упевненість і здатність адаптуватися. У таблиці 4 наведено орієнтовні можливості мистецької освітньої галузі у формуванні ключових компетентностей.

Таблиця 4

Внесок мистецької освітньої галузі у формування ключових компетентностей

Вільне володіння державною мовою	Усне висловлювання вражень, оцінювання власної художньо-творчої діяльності
Математична	Здійснення розрахунків (пропорції, ритм)
Компетентності у галузі природничих наук	Спостереження, дослідження, відтворення довкілля та явищ природи
Інформаційно-комунікаційна	Використання ІТ для отримання мистецької інформації, художнього творення

Навчання впродовж життя	Уміння визначати власні художні інтереси, досягнення і потреби, прагнення до пізнання та творення мистецтва
Громадянська та соціальна	Участь у мистецьких заходах, естетизації середовища, прояв відповідальності за особистий і колективний результат
Культурна	Виявлення шани до народних традицій, мистецтва рідного краю, толерантність до інших культур
Інноваційна	Сприяння і підтримка бажання впроваджувати нові ідеї

Компетентнісний підхід у реалізації завдань мистецької освітньої галузі має наскрізний характер і є надійною опорою майбутнього професійного становлення учнівства.

Список використаних джерел

1. Венгринюк О.В. Науково-методичний супровід викладання мистецької освітньої галузі в 5-11 класах у 2025/2026 н.р. URL: [file:///C:/Users/ThinkPad/Downloads/metod_IPPOCHO_2025_2026-192-198\(1\)_7c455987-8c90-402e-bc0a-1a68683e2ade.pdf](file:///C:/Users/ThinkPad/Downloads/metod_IPPOCHO_2025_2026-192-198(1)_7c455987-8c90-402e-bc0a-1a68683e2ade.pdf)

2. Бібліотека оцінювання Intel. URL: <https://drive.google.com/drive/folders/0B1RwKhQ7vMYkRzRoeEU2T20za3M?resourcekey=0-MFefEqn3OsuKh58gnj4V0w>

3. Проводимо успішний тренінг: НУШ у 7-9 класах у мистецькій галузі. Укладачі: Г. Кізілова, Л. Боднарюк, А. Махмутова. Київ, 2025. 132 с

Використані матеріали Онлайн-курсу, створеного в межах заходів ЮНЕСКО з підтримки професійного розвитку вчителів в Україні за фінансової підтримки Global Partnership for Education (GPE) громадською спілкою «Освіторія» у співпраці з Міністерством освіти і науки України. Ідеї та погляди спікерів не обов'язково збігаються з офіційною позицією ЮНЕСКО та/або GPE.

III. Практична частина (прикладні завдання для оцінювання результатів навчання за групами результатів, інструкції для вчителів до завдань, що розкривають можливі особливості цього завдання або його виконання).

Завдання для оцінювання результатів навчання за групами результатів у мистецькій освітній галузі має компетентнісно орієнтоване спрямування, що дозволяє здійснити ефективну перевірку рівня сформованості предметних і ключових компетентностей. Разом із тим такі завдання мотивують учнів і учениць на початку уроку, можуть стати захопливою вправою для групової роботи, основою для розробки навчального проєкту тощо.

Особливості компетентнісно орієнтованих завдань:

- може не вимагати наявності певних знань, а наводити їх у блоці інформації;
- спрямовані на самостійне отримання учнем/ученицею нових відомостей чи набуття навичок;
- передбачають уміння виокремлювати в тексті головні думки, аналізувати тексти та зображення до них, порівнювати, «читати» графіки та діаграми, розуміти логічні зв'язки між явищами та процесами тощо.

Складові компетентнісно орієнтованих/ завдань:

- мотивація (стимул), що підводить до проблеми, зацікавлює та мотивує до розв'язання;

– інформація - набір відомостей, які потрібні або можуть стати в нагоді в процесі пошуку правильної відповіді;

– сформульоване запитання/проблема – власне завдання, пояснення того, що необхідно виконати;

– критерії оцінювання відповіді – набір характеристик, що визначають правильність, доцільність і відповідність отриманого результату поставленому завданню.

Завдання для оцінювання груп результатів, розроблені вчителями мистецької освітньої галузі: Мариною КОНИК (Комунальний заклад Золочівський ліцей № 2 Золочівської селищної ради); Вікторією ГАНЗЕНКО (Комунальний заклад "Чугуївський ліцей № 5" Чугуївської міської ради Харківської області); Ліною ПАВЛОВОЮ (КВНЗ «Харківська академія неперервної освіти»).

ГР1 (знаннявий) – рівень пізнання різних видів мистецтва, опанування мистецьких термінів і понять, особливостей художніх стилів і виражальних засобів різних видів мистецтва. інтерпретації художніх образів, грамотного вербального вираження власних думок, використання можливостей щодо пошуку й аналізу мистецької інформації в цифровому середовищі.

Можна використовувати такі види завдань, як виконання тестів різного типу на виявлення спільних і відмінних ознак, відкриті запитання та обговорення.

5-6 клас

1. Скориставшись пошуковою системою Інтернет, знайдіть зразки дитячого фольклору. Підготуйте виразне читання (скоромовки, заклички, дражнилки, колискова пісня тощо). Поміркуйте, де можна використати ці види дитячого фольклору.

2. Створіть ілюстрований кросворд на тему «Українські музичні інструменти».

3. Прослухайте та проаналізуйте музичний твір за поданим планом:

– Яка музика прозвучала: інструментальна чи вокальна, пісенна чи танцювальна?

– Який настрій викликала в тебе?

– Доберіть слова-прикметники, асоціації, прислів'я тощо для характеристики темпу, ладу, динаміки, тембру та мелодії.

4. Прослухайте оригінал і сучасні аранжування музичного твору. Проаналізуйте особливості інтерпретацій і виконання та заповніть таблицю. Поміркуйте, що приваблює сучасних виконавців у творах композитора?

виразні характеристики	оригіна л	викона ння 1	викона ння 2
темп			
ритм			
мелодійність			
настрій			

5. Прослухайте «Ноктюрн» Ф. Шопена та Е. Гріга. Заповніть порівняльну таблицю:

спільні риси			
вид мистецтва			
автор			
почуття			
асоціації (образи, що виникають)			
відмінні риси			

6. Прослухайте пісню композитора В. Верменича на вірші М. Сингаївського «Чорнобривці». Поясніть своє розуміння літературного та музичного змісту пісні. Чи співвідноситься мелодія зі змістом вірша? Заповніть порівняльну таблицю:

виразні характеристики	пісня	вірш	легенда про чорнобривці
символіка			
темп			
ритм			
мелодійність			
настрій			

7. Тести із запитаннями відкритого типу та взаємодією учнів

Учень, який створює тест – 1бал

Учень, який виконує тест – 1бал

1. Рід Лисенків починається з часів:

а)

б)

в)

2. Які музичні інтонації звучать під час виконання твору?

а)

б)

в)

3. Особливості індивідуального виконання твору проявляються в...

а)

б)

в)

7--9 клас

1. Прослухайте оригінальну версію пісні В. Івасюка «Запроси мене у сні» та її аранжування (а capella). Визначте особливості інтерпретацій і виконання та заповніть таблицю:

виразні характеристики	оригінал	виконання 1	виконання 2

2. Прочитайте історію композитора (Марк-Антуан Шарпантьє), твір, якого є музичною заставкою Євробачення. Послухайте цей твір. Скориставшись поданими фразами, продовжте речення та поясніть, чому у XX столітті, ері електронної та комп'ютерної музики, обрано твір XVII століття?

Рекомендований метод «ПРЕС» (PRES):

1. Позиція...Я вважаю, що ... (висловіть свою думку, проясніть, у чому полягає ваша позиція)

2. Обґрунтування тому, що ... (наведіть причину появи цієї думки, тобто поясніть, на чому ґрунтуються докази на підтримку вашої позиції).

3. Приклад... наприклад ... (наведіть факти, дані, що підтверджують вашу позицію).

4. Висновки... Отже, (тому) я вважаю ... (узагальніть свою думку, зробіть висновок про те, що потрібно робити, сформулюйте своєрідний заклик прийняти вашу позицію).

3. Опишіть скульптурну композицію, яка розташована в м. Харків у парку біля метро «Університет»

1 варіант

1. Який основний матеріал використаний для створення цієї скульптури?

а) камінь, б) бронза, в) глина, г) дерево.

2. Що зображено на цій скульптурі?

а) фотографію історичної події, б) фігуру жінки, яка сидить на лавці з улюбленими речами,

в) абстрактну композицію, г) архітектурну споруду.

3. Який можна зробити висновок про роль цієї скульптури?

а) це пам'ятник видатній історичній особі,

б) це декоративний елемент для парку,

в) це символ певної культурної традиції,

г) це меморіальна скульптура.

4. Який характер має ця скульптура?

а) монументальний, б) реалістичний, в) абстрактний, г) стилізований

2 варіант

1. Що зображено на пам'ятнику?

2. Хто зображений на пам'ятнику?

3. Що вона тримає в руках?

4. Де вона сидить?

5. Які ще об'єкти зображено навколо?

6. Що символізує посмішка жінки на пам'ятнику?

7. Чому, на вашу думку, жінка тримає рогач? Що це може означати?

8. Як виглядає одяг жінки? Що він може розповісти про час або місце, звідки?

9. Яке враження справляє цей пам'ятник на вас і чому?

10. Яка основна ідея або головне повідомлення цього пам'ятника?

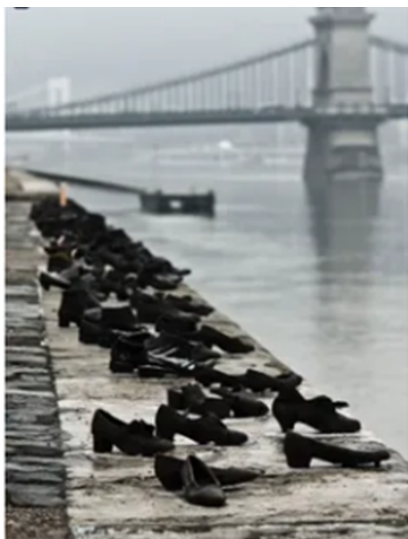
11. Чи можна зробити висновки щодо характеру або ролі жінки за її позою і виразом обличчя?

3. Розгляньте зображення меморіалу голокосту «Взуття на березі Дунаю», створений за ідеєю кінорежисера Чани Тогай і спроектований скульптором Дьюлою Пауером.

Дайте відповіді на питання?

1. Опишіть зовнішній вигляд меморіалу «Взуття на березі Дунаю». Які елементи в ньому найбільше привертають вашу увагу? Як ви уявляєте символіку шістдесяти пар взуття? Що вони можуть означати з точки зору історії та людських долей?

2. Уявіть, що ви повинні розповісти про цей меморіал комусь, хто його ще не бачив. Як би ви передали його образ, значення символіки? Проаналізуйте використання матеріалів і форм у цій скульптурі. Як вони допомагають передати основну ідею?

ГР2 (діяльнісний) – виконання практично-творчих завдань у різних видах мистецтва (завдання в графічних, живописних пластичних художніх техніках, створення зображень під час експерименту з кольорами, лініями, формами тощо; спів, музикування, імпровізації, інсценізації тощо. Здійснення видів діяльності, які є найбільш зрозумілими та звичними для учнівства, адже йдеться про процес активної творчості. Індивідуальна чи групова робота з виконання музичних творів, створення художніх образів у різних техніках і матеріалах становлять основу, навколо якої можна вибудовувати методичні ідеї та стратегії мистецької комунікації. Створення мистецьких продуктів за допомогою цифрових інструментів.

5-6 клас

1. Розгляньте репродукції картин. Створіть історію (казку, вірш тощо) про Україну. Підберіть музичну ілюстрацію, яка буде супроводжувати розповідь.

Алгоритм створення історії:

1. Придумай сюжет, основні події оповіді.
2. Вибери головного героя (ім'я, характер, зовнішність тощо). Пам'ятайте: це може бути людина, тварина, птах, будинок, річка, зірка, предмет.
3. Вигадай інтригу (конфлікт, невідповідність, ключовий момент історії).
2. Створіть руханку до пісні «Планета дитинства».
3. Виконайте перкусійну вправу на музику Й. Штрауса «Галоп».
4. Намалуйте афішу до балету «Буратіно і чарівна скрипка». Обґрунтуйте свою ідею.
5. Створіть ілюстрацію-привітання, використавши пісню «Подаруй свою усмішку».
- Для виконання вправи можна скористатися цифровими застосунками.
6. Інсценізуйте фрагмент українського обряду.
- Для виконання вправи можна скористатися цифровими застосунками, ШІ.
7. Створіть за допомогою застосунку «Спільне фортепіано» мелодію дитячої пісні.
8. Створіть власний плейлист «Зіркова доріжка зарубіжних хітів» із 10 номінантів.

Обґрунтувати свій вибір.

9. Створіть колекцію улюблених мелодій із фільмів (мультфільмів) (до 10 зразків). Поясніть свої уподобання.

10. До пісні (за програмою) розробіть ритмічний супровід із використанням сервісу (Музична лабораторія Chrome).

11. Створіть ілюстрацію до музичного (скульптури, театральної вистави тощо) твору.

Для виконання вправи можна використати цифрові застосунки.

12. Створіть фрагмент хіп-хопу, самостійно підберіть звуковий супровід.
13. Прослухайте «Алілуя» Г. Генделя та намалюйте картину-асоціацію (як ви відчуваєте цю музику)

Для виконання вправи можна використати застосунок «Малювання піском».

14. За допомогою сервісу Vidnoz озвучте зображення композитора за планом: познайомитися з історією життя, знайти якісне зображення, написати текст від імені музиканта, згенерувати, завантажити.

15. Записати відео виконання пісні (наприклад, «Руді листи», «Зима». Розкрити емоційно-образний зміст твору.

Робота в парах. Написати в коментарях, які емоції викликало виконання пісні.

16. Створіть руханку на пісню «Друзі» (Double Shock & Сестри Басараби)

17. Створіть колаж зі світлин (фотографій, картин) до пісні «Я намалюю».
- Обґрунтуйте свою ідею.*

18. Виконайте колискову пісню для своїх близьких. Прослідкуйте, які емоції супроводжували тебе й рідних. Покажіть їх мімікою та жестами.

7-9 клас

1. Знайдіть і прослухайте пісню композитора В. Верменича на вірші М. Сингаївського «Чорнобривці» у виконання різних співаків. Проаналізуйте та порівняйте особливості виконання.

Виконавець	Сценічна поведінка		

2. Який символічний образ можна створити, уявляючи образ чорнобривців? Чому ця пісня залишається улюбленою для багатьох людей протягом багатьох років?

3. Зіставте слова пісні з легендою про чорнобривці та поясніть їхню схожість і відмінності.

4. Напишіть відгук на дитячий музичний фільм «Ульотний новий рік», скориставшись алгоритмом:

1. Назва фільму;
2. Введення. Задайте настрій рецензії (позитивна/негативна);
3. Короткий опис фільму: жанр, сюжет, ідея;
4. Повний аналіз:
 - сценарій;
 - режисура;
 - акторська гра;
 - операторська робота (не обов'язково);
 - музичний супровід;
 - візуальні ефекти;
 - робота костюмерів і гримерів (за необхідності);
 - кіноляпи.

5. Висновок. Чи повноцінно була втілена ідея? Чи рекомендуєте ви фільм до перегляду та якій аудиторії?

5. За допомогою сервісу Gemini озвучити журналістське інтерв'ю з видатним діячем мистецтва (композитором, виконавцем) на предмет події з життя та творчості. Підготувати перелік цікавих запитань.

6. Використавши джерела інтернету, визначити критерії, за якими мистецькі твори стають "шедеврами". На прикладі п'єси "До Елізи" Л. ван Бетховена, провести дослідження.

7. Підготуйте питання для інтерв'ю з видатним діячем мистецтва (композитором, виконавцем). За допомогою сервісу Gemini підготувати питання щодо подій із життя та творчості. Підготувати перелік цікавих запитань.

8. За допомогою сервісу Vidnoz озвучте зображення композитора (режисера, виконавця, художника ...) за планом:

- знайдіть якісне зображення,
- оберіть тему розповіді
- напишіть текст від імені музиканта,
- згенеруйте та завантажте.

9. Створіть сценарій короткометражного фільму/мультфільму/коміксу (можна використати ІІІ (Gemini, Chat GPT)). Підберіть або створіть музичні заставки, які відповідають характерам героїв, сюжету.

10. Розгляньте зображення меморіалу голокосту «Взуття на березі Дунаю», створений за ідеєю кінорежисера Чани Тогаї і спроектований скульптором Дьюлою Пауером. Створіть свій твір (малюнок, поетичний текст чи короткий сценарій тощо), натхненний цим меморіалом і його ідеєю.

ГРЗ (ціннісний) – уміння визначати й описувати емоції, висловлювати ціннісні ставлення, критичні судження

11. Розгляньте будапештський меморіал Голокосту «Взуття на березі Дунаю». Виразити свої почуття та думки щодо трагедії, яку він символізує.

12. Розгляньте будапештський меморіал Голокосту «Взуття на березі Дунаю», створений за ідеєю кінорежисера Чани Тогаї і спроектований скульптором Дьюлою Пауером. Чому на березі Дунаю в Будапешті стоїть шістдесят пар старомодного взуття та які емоції викликає цей пам'ятник-меморіал. Поясніть: скульптурний пам'ятник «Взуття на березі Дунаю» відноситься до монументального мистецтва?

13. Підберіть вірш до твору мистецтва, обґрунтуйте свій вибір.

14. Назвіть художні засоби, які вплинули на ваш настрій (враження) під час сприйняття твору мистецтва. Поясніть, чому.

15. Створіть карту емоцій після сприйняття твору мистецтва.

16. Створіть афішу (постер, плакат) із використанням зручних для вас цифрових застосунків.

Добірка покликань для вчителя мистецької освітньої галузі

1. 10 геніальних українських художників, яких знає увесь світ. <https://suspilne.media/culture/181929-10-genialnih-ukrainskih-hudoznikiv-akih-znae-uves-svit/>

2. The strange history of the world's most stolen painting - Noah Charney. [The strange history of the world's most stolen painting - Noah Charney](#) Англійською мовою про історію викрадення та повернення Гентського вівтаря, відомого також як Гентський Агнець Божий, що був створений у 1430 – 1432 роках братами Яном та Губертом ван Ейками, розповідь наступне відео.

3. Why is the Mona Lisa so famous? - Noah Charney. https://www.youtube.com/watch?v=yRK_uCMwZPY Це відео може бути корисним для розповіді про історію викрадення відомого твору мистецтва, яке сприяло його популяризації, а також буде корисним для розвитку іншомовної компетентності на уроках мистецтва.

4. Вчимо дітей розповідати історії: 3 креативні методики сторітелінгу. URL:
<https://osvitoria.media/experience/vchymo-ditej-rozpovidaty-istoriyi-3-kreatyvni-metodyky-storitelingu/>

5. Сторітелінг як метод навчання. URL:
[https://naurok.com.ua/prezentaciya-na-temu-storiteling-yak-metod-navchannya-5-9-klasi-na-prik](https://naurok.com.ua/prezentaciya-na-temu-storiteling-yak-metod-navchannya-5-9-klasi-na-prikлади-urokiv-z-osnov-zdorov-ya-390745.html)
[ladi-urokiv-z-osnov-zdorov-ya-390745.html](https://naurok.com.ua/prezentaciya-na-temu-storiteling-yak-metod-navchannya-5-9-klasi-na-prikлади-urokiv-z-osnov-zdorov-ya-390745.html)

6. Сторітелінг як метод навчання. URL:
<https://www.creativeschool.com.ua/blog/storitelling-yak-metod-navchannya/>